ת"פ 72964-12-18 מדינת ישראל נ' פחימה

לפני:	**כבוד השופט גיא אבנון**
המבקש (הנאשם):	**שמואל פחימה – ת"ז 035974559**
	נ ג ד
המשיבה (המאשימה):	**מדינת ישראל – תביעות מרכז**
בשם המבקש:	עו"ד אבשלום גיספן
בשם המשיבה:	עו"ד מור מלכה

<u>החלטה</u>

לפניי בקשה להחזר הוצאות הגנה לפי סעיף 80(א) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין).

רקע

1. נגד המבקש הוגש כתב אישום בגין ביצוע עבירות תקיפה סתם לפי סעיף 379 לחוק העונשין, איומים לפי סעיף 192 לחוק העונשין, החזקת אגרופן או סכין שלא כדין, לפי סעיף 186(א) לחוק העונשין, היזק לרכוש במזיד, לפי סעיף 452 לחוק העונשין. המבקש כפר באשמה, וביום 15.12.19 התקיים דיון הוכחות ראשון אשר במסגרתו נשמעה פרשת התביעה כמעט עד תומה. ביום 8.1.20 הודיעה המשיבה על כוונתה לחזור בה מכתב האישום, בהסכמת הנאשם, לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (להלן: חסד"פ), ובדיון ביום 14.1.20 נעתרתי לבקשת הצדדים והוריתי על ביטול כתב האישום כמבוקש.

בחלוף כשבוע הגיש המבקש (הוא הנאשם) את הבקשה דנן, בה טען כי מלכתחילה לא היה מקום להגיש את כתב האישום, בהיעדר סיכוי סביר להרשעה, קרי, בהיעדר יסוד להאשמה – סעיף 80(א) רישא לחוק העונשין. לביסוס טענתו הפנה המבקש לרשימת חומרי החקירה שנאספו לתיק, וטען כי תובע סביר לא היה מגיש בנסיבות אלה כתב אישום. כן טען למחדלי חקירה – פעולות שביצוען היה מבסס את חפותו של המבקש, ולניהול חקירה לקוי ומוּטֶה שפגע בהגנתו. ב"כ המבקש הפנה למכתב ששלח לראש שלוחת התביעות עובר למתן מענה לכתב האישום, בו פרש את טענותיו כנגד כתב האישום. לחלופין, עתר לקבוע קיומן של נסיבות אחרות

– סעיף 80(א) סיפא לחוק העונשין. לדבריו, אף אם ייקבע כי המשיבה פעלה בתום לב בהגשת כתב האישום, הרי שהתרשלה בכך שלא פעלה כראוי לבדיקת טענותיו של המבקש שהובאו לידיעתה במועד המענה לכתב האישום ולאחריו. המבקש עתר לפסוק לטובתו הוצאות בשיעור 150% בגין הכנת התיק ובגין כל אחד מהדיונים שהתקיימו.

כתב האישום

2. ביום 19.8.18 החנה המבקש – נהג מונית, את מוניתו (להלן: המונית) במקום אסור לחנייה בחניון "כרם" בנמל התעופה בן גוריון (להלן: נתב"ג). בהמשך לכך הגיע למקום המתלונן אשר עבד כנהג משאית גרר מטעם חברה המפעילה את שירותי החניונים בנתב"ג (להלן: המשאית), וגרר את המונית מהמקום. המבקש הבחין במתרחש, נעמד מול המשאית וחסם את דרכו של המתלונן בגופו תוך צעקות וגידופים. המתלונן הזעיק למקום נציג מטעם היחידה למניעת עבירות בנתב"ג (להלן: לידור), אשר שוחח עם המבקש. מיד ובסמוך ניגש המבקש אל המשאית וניסה להתיר את רתמות הגרירה מהמונית על-מנת לשחררה, תוך התעלמות מן המתלונן שביקש ממנו לחדול ממעשיו. משכך הזיז המתלונן את ידיו של המבקש מרתמות הגרירה של המשאית, וזה בתגובה דחף את המתלונן, אשר דחף את המבקש בחזרה. בנסיבות אלה חבט המבקש בפניו של המתלונן במכת אגרוף והפיל את משקפי הראייה שלו על הארץ, וזה בתגובה סטר למבקש. בהמשך לכך איים המבקש על המתלונן "אתה תראה מה זה אני אראה לך", פתח את דלת המונית והוציא ממנה סכין שאורך להבה 7 ס"מ. משהבחין בכך המתלונן הרים את ידיו, צעד לאחור ואמר למבקש "אני לא מתערב. תעשה כבר מה שאתה רוצה עם הרכב". בנסיבות אלה המשיך המבקש לצעוד לעבר המתלונן כשהסכין בידו ואיים עליו "אתה רוצה? בוא אני אזיין אותך היום אתה מת יא בן זונה היום אני הורג אותך בוא יא בן זונה היום אתה מת", זאת תוך שהמתלונן נמלט לאחור. או אז ניגש המבקש למשאית, חתך באמצעות הסכין את רתמות הגרירה בהן נקשרה המונית, נכנס למונית ועזב את המקום בנסיעה.

במענה לכתב האישום טען המבקש כי החנה את המונית במקום מותר, ולכן גרירתה נעשתה שלא כדין; כי דיווח על כך למשטרה והזמין ניידת למקום; כי הותקף על ידי המתלונן באגרופים שגרמו לו לחבלות ולדימום, ורק בתגובה הדף את המתלונן; כי לא איים על המתלונן; כי לא הוציא סכין מהרכב; הודה כי חתך את הרתמות שקשרו את המונית, אלא שעשה זאת

באמצעות שימוש באולר. כן העלה טענת הגנה מן הצדק מסוג אכיפה בררנית פסולה באי הגשת כתב אישום נגד המתלונן. לדבריו, הגיע לתחנת המשטרה כדי להגיש תלונה לאחר שהותקף על ידי המתלונן, אך החוקר שנכח במקום, רס"ב אמנון סמואל (ע.ת 5, להלן: החוקר סמואל), שכנע אותו להימנע מהגשת תלונה, והצהיר שהמבקש לא יועמד לדין. כאמור, התיק הסתיים בחזרת המאשימה מכתב האישום לאחר שנשמעה מרבית פרשת התביעה. הצדדים הגישו טיעוניהם בכתב, וביום 26.2.20 נערך דיון בבקשה במסגרתו הוגשו חלק מחומרי החקירה, נוסף על המוצגים שהוגשו במהלך שמיעת פרשת התביעה.

טענות המבקש

3. התשתית הראייתית שנאספה לתיק החקירה לא הצדיקה החלטה בדבר הגשת כתב אישום, זאת מחוסר אפשרות סבירה להרשעתו של המבקש בדין.

חניית המונית - המבקש החנה את המונית כדין. מכאן, אילו ביצעו רשויות האכיפה בנתב"ג את תפקידן כמצופה מהן, ונמנעו מגרירת המונית, האירוע כלל לא היה מתרחש. לתמיכה בטענתו הפנה לכך שהמבקש לא הואשם בעבירה של חנייה שלא כדין, ולעדותו של רס"ב שלמה טולידו בבית המשפט (ע/ת 10, להלן: טולידו).

גרירת המונית - נעשתה שלא כדין, ללא אישור מוקדם, שאיננו בנמצא בחומר הראיות.

תקיפה ואיומים – המתלונן הוא שתקף ראשון את המבקש, כפי שעולה מהודעת המתלונן (נ/1) ומעדותו של החוקר סמואל בבית המשפט. הן עבירת התקיפה והן עבירת האיומים אינן מבוססות בחומרי החקירה, והדבר לא השתנה גם במהלך שמיעת פרשת התביעה.

החזקת סכין שלא כדין – מלכתחילה לא היה יסוד סביר להרשעה.

היזק לרכוש במזיד – מאחר שהמונית נגררה שלא כדין, הרי שלמבקש עמדה הזכות לשחררה מרתמות הגרירה.

מחדלי חקירה – לא נתפסו סרטוני אבטחה, לא סווגו מסמכים כנדרש, לא נבדקו סתירות בין עדויות שונות. אילו עשו המשטרה והמשיבה עבודתן כנדרש, הייתה נחשפת תמונה שונה לחלוטין, לפיה המבקש חף מכל פשע.

נסיבות אחרות – כאמור, כעילה חלופית עתר המבקש לקבוע קיומן של נסיבות אחרות – סעיף 80(א) סיפא לחוק העונשין. החוקר סמואל שכנע אותו להימנע מהגשת תלונה כנגד המתלונן, כשתוך ימים ספורים הוזמן דווקא המתלונן להגיש תלונה נגד המבקש. כהמחשה לחוסר המעש של המשיבה ולרשלנותה, הציג ב"כ המבקש את פנייתו לראש שלוחת התביעות בטרם ניתן מענה לכתב האישום, פנייה שנדחתה.

טענות המשיבה

4. כתב האישום נגד המבקש הוגש רק לאחר שתיק החקירה בעניינו נבחן בקפידה, ולאחר שהמשיבה הגיעה למסקנה כי מכלול הראיות בתיק מקים סיכוי סביר להרשעתו של המבקש בדין. לטענת ב"כ המשיבה, כתב האישום משקף את גרסאותיהם של העדים בחקירותיהם, אשר נתמכו זו בזו והשתלבו עם חומרי החקירה שנאספו לתיק – דו"חות פעולה ומוצגים. לדברי ב"כ המשיבה, במהלך ניהול ההוכחות נתגלו פערים וקשיים שהביאו לבחינה מחודשת של התיק, ובעקבות זאת הוחלט לחזור מכתב האישום.

חניית וגרירת המונית – המשיבה נותרה בדעתה כי המונית חנתה שלא כדין בכך שחסמה את המעבר למעליות בחניון "כרם" בנתב"ג, זאת כעולה מדו"ח הפעולה של טולידו (ת/1) ומהודעתו של לידור (מש/2). לטענתה, החלטת המדינה להימנע מאישום בעבירה על תקנות התעבורה, אין בה כדי להשליך על היכולת לקבוע ממצאי עובדה בסוגיה זו. אשר להחלטה לגרור את המונית, רק במהלך שמיעת העדויות עלה פער בגרסאות בשאלת זהות הגורם המוסמך להורות על גרירתה, ושאלת קיומו של אישור גרירה בכתב.

תקיפה – גרסתו של המתלונן במשטרה, לפיה הותקף על ידי המבקש (נ/1) נתמכה בהודעתו של לידור (מש/2), וחיזוק נוסף נמצא בהודעתה של פנינה זיו, ראש משמרת חניונים בנתב"ג [במאמר מוסגר: פנינה זיו העידה אמנם בפניי, אך הודעתה במשטרה לא הוגשה, ומשכך

אין בידי להתייחס אליה]. לטענת ב"כ המשיבה, במהלך שמיעת העדויות במשפט נתגלו עובדות שהצדיקו בחינה מחודשת של ההחלטה להגיש כתב אישום (לא פירטה מהן).

איומים – ב"כ המשיבה נותרה בדעתה כי חומר הראיות מבסס תשתית להוכחת עבירות האיומים, כאמור בהודעתו של המתלונן (נ/1) כפי שנתמכה בהודעתו של לידור (מש/2).

החזקת סכין שלא כדין והיזק לרכוש במזיד – המבקש הודה בחקירתו בהחזקת סכין במונית, בה עשה שימוש לחיתוך רצועות הגרר. נסיבות אלה בשילוב גרסאות המתלונן ולידור הצדיקו האשמת המבקש בעבירות אלו.

נסיבות אחרות – המבקש לא הצביע על נסיבות כלשהן המצדיקות היעתרות לבקשה. המשפט נוהל באופן ראוי, ללא זדון, רשלנות או רדיפה של המבקש. המשיבה פעלה בהגינות עת בחנה מחדש את האישום על רקע נתונים שהתגלו לראשונה במהלך שמיעת הראיות, וההחלטה לחזור בה מכתב האישום מלמדת על האופן האובייקטיבי בו נוהל ההליך. כמו-כן, המבקש לא הצביע על נסיבות אישיות מיוחדות המצדיקות היעתרות לבקשתו.

טענות הצדדים בדיון

5. בדיון מיום 26.2.20 השלימו הצדדים את טיעוניהם. המבקש הבהיר כי טענותיו מתמקדות בעיקר ברכיב של היעדר יסוד להאשמה – סעיף 80(א) רישא לחוק העונשין. לדבריו, די היה בסרטון (ת/5) כדי ללמוד על כך שהמונית חנתה כדין, נתון שהיה צריך להביא להחלטה להימנע מהגשת כתב אישום. כך, גם הצורך באישור בכתב לגרירת המונית איננה נתון חדש שהוּרתו במשפט, אלא עלה בהודעתו של המבקש במשטרה (ת/6 שורה 9). אשר לעבירת התקיפה, הפנה לכך שהתלונה נגבתה 3 ימים לאחר האירוע, דבר שצריך היה להביא את התביעה לבצע בירור אודות ה"סולחה" שבוצעה בין הצדדים ביוזמתו של החוקר סמואל, נתון שהתברר במהלך המשפט. כן הפנה לכך שבמהלך המשפט נתגלה כי המתלונן זומן על ידי המשטרה למסור תלונה. המבקש הוסיף והפנה להודעתו של שרון אברג'ל (מב/2, להלן: אברג'ל), ממנה עולה כי המתלונן הוא שתקף את המבקש בנגיחה או באגרוף לאף, והלין כנגד אופן חקירתו של אברג'ל, המלמד על יחס מוטה ומגמתי כלפיו, מתוך כוונה להביא להאשמה של המבקש בעבירות שיוחסו

לו. לדברי ב"כ המבקש, אכן נתגלו נתונים חדשים במהלך שמיעת המשפט, כטענת ב"כ המשיבה, אלא שבדיקה זהירה של העובדות עובר להגשת כתב האישום, הייתה מביאה תובע סביר למסקנות לפיהן לא היה מקום להגישו מלכתחילה. בהקשר זה הגיש עותק מהבקשה למחיקת כתב אישום שהוגשה לראש שלוחת התביעות (מב/1). בסיפא לטיעוניו ביקש לתקן טעות חישובית בנוגע לגובה הפיצוי הנדרש.

ב"כ המשיבה הפנתה לעיקרי טיעוניה בכתב. אשר להודעתו של אברג'ל, טענה כי זה לא נכח במקום מתחילת האירוע, כעולה מהודעתו (שורה 23), ויש בה לתמוך דווקא בגרסת המתלונן – אברג'ל סייע למתלונן לאתר את משקפיו אשר נפלו מפניו לאחר שהותקף על ידי המבקש. עיקר האישומים התבססו על הודעות המתלונן, לידור והמבקש עצמו, אשר הודה בחקירתו בהחזקת סכין באמצעותה חתך את רתמות הגרירה. כן הגישה עותק בקשה מאת המבקש לעיון בחומר חקירה, תגובת המשיבה והחלטה למחיקת הבקשה לאחר שהמבקש חזר בו מבקשתו (מש/3).

דיון והכרעה

מסגרת נורמטיבית

6. סעיף 80(א) לחוק העונשין:

> "משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו בשל האשמה שממנה זוכה, או בשל אישום שבוטל לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב–1982 בסכום שייראה לבית המשפט; במשפט שמנהל קובל רשאי בית המשפט להטיל על הקובל תשלום כאמור."

מכאן, הזיכוי (או חזרה מכתב אישום) אינם מקנים כשלעצמם זכות להחזר הוצאות, אלא אם מתקיימת אחת משתי עילות חלופיות: כי "לא היה יסוד להאשמה" או כי נמצאו "נסיבות אחרות המצדיקות זאת", ובמקרה זה יהיה בית המשפט רשאי, אך לא חייב, לפסוק למבקש פיצוי. ראו ע"פ 5851/19 מדינת ישראל נ' אברג'ל (2.2.20), שם נקבע (פסקאות 10-11):

> "באשר לעילה הראשונה של "אין יסוד לאשמה", נקבע כי יש לבחון באופן אובייקטיבי האם התשתית הראייתית שהונחה בפני התביעה הקימה "סיכוי סביר להרשעה", כלומר האם תובע סביר וזהיר היה מגיע למסקנה שיש מקום להגשת כתב אישום. הרף שנקבע בפסיקה ביחס למבחן זה הוא מחמיר, במובן זה שיש צורך להוכיח כי מדובר במצבים חריגים במיוחד של זדון, חוסר תום לב, רשלנות חמורה או אי-סבירות מהותית ובולטת (עניין בוגנים, פסקה 18 לפסק דינו של השופט (כתוארו אז) ח' מלצר; עניין כהן, פסקה 12; עניין מור, פסקה 7).
>
> העילה השנייה, שעניינה "נסיבות אחרות המצדיקות זאת", מתייחסת למצב שבו נגרם עוול לנאשם שזוכה, על אף שמלכתחילה היה יסוד להגשת כתב האישום נגדו (עניין מור, פסקה 8). לא אחת נקבע כי עילה זו נוסחה מלכתחילה באופן רחב ועמום, וזאת על מנת להקנות לבית המשפט שיקול דעת שאיננו תחום ברשימה סגורה של מקרים (ע"פ 7826/96 רייש נ' מדינת ישראל, פ"ד נא(1) 481, 496-497 (1997); עניין כהן, פסקה 13; עניין מור, שם). עם זאת, נקבעו בפסיקה קווים מנחים וקטגוריות כלליות בכל הנוגע להיקפה של עילה זו, אשר מתפרשת על פני שלושה סוגים של עניינים: (1) נסיבות הנוגעות להליך המשפטי עצמו; (2) טיב זיכויו של הנאשם; (3) נסיבות אישיות של הנאשם שזוכה – כגון פגיעה בבריאותו, בשמו הטוב, במשפחתו וכדומה (ע"פ 4492/01 עשור נ' מדינת ישראל, פ"ד נז(3) 734 (2003); עניין דבש, עמוד 118; עניין כהן, שם). לצד קטגוריות אלו התפתחו בפסיקה מבחני משנה, וביניהם: התנהלות המשטרה והתביעה (למשל, האם התנהלו באופן זדוני או רשלני); התנהגות הנאשם בחקירתו או במהלך משפט (למשל, האם הנאשם שיקר או שמר על זכות השתיקה); סוג העבירה וחומרתה והעונש לו הנאשם היה צפוי אלמלא זוכה (ע"פ 1442/12 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 6 לפסק דינו של השופט י' עמית (26.2.2013); עניין מור, פסקה 13)".

לא היה יסוד להאשמה

7. אקדים אחרית לראשית ואומר כבר עתה כי לא שוכנעתי בצדקת טענותיו של המבקש, כי לא היה יסוד להאשמתו. יותר מכך. אני סבור כי חומרי החקירה שהוצגו לעיוני הצדיקו, שלא לומר חייבו, הגשת כתב אישום נגד המבקש בעבירות שיוחסו לו. מצאתי כי מגוון הראיות, ובתוך

כך הודעות העדים והודעת המבקש עצמו, מוצגים ודו"חות פעולה, ביססו תצרף ראייתי אשר סיפר את סיפור המעשה בדומה לאופן בו הועלה עלי כתב בכתב האישום.

נתמקד תחילה בעילה הראשונה, בה ריכז המבקש מיטב מאמציו. הערה מקדימה: המבקש ניסה לבסס חלק ניכר מטענותיו על עדויות שנשמעו במהלך המשפט וממצאים שניתן להפיק מהן, בשעה שבהליך זה על בית המשפט לבחון את התמונה הראייתית הלכאורית שניצבה בפני תובע סביר במועד בו טרם נשמעו הראיות ולובנו בכור ההיתוך של חקירת העדים שתי וערב בבית המשפט.

8. תקיפה ואיומים: הודעתו של המתלונן (מש/1) עומדת בבסיס כתב האישום, אך איננה ניצבת לבדה. המתלונן, אשר לא השים עצמו "אמא תרזה", תיאר את התנהגותו האלימה והתוקפנית של המבקש, אך לא חסך גם בחלקו הוא: "ניגשתי אליו וביקשתי ממנו שיפסיק לגעת בחגורות, הוא התעלם ממני וניסיתי באמצעות היד שלי להזיז את ידיו מהחגורות מבלי לדחוף אותו, והוא בתגובה דחף אותי והעיף אותי הצידה מהחגורה. דחפתי אותו בחזרה ואז הוא נתן לי אגרוף והעיף לי את המשקפי ראיה לכביש ונגרם להם נזק, החזרתי לו סטירה זה היה ממש שניה וחצי, ואז ניגש לידור והפריד בינינו" (שורות 10-16). בעקבות דברים אלו שבאו מפיו נחקר המתלונן תחת אזהרה. בהמשך לכך סיפר המתלונן על האיומים שספג מהמבקש, חלקם לפני שהאחרון אחז בסכין, וחלקם תוך שהמבקש צועד כלפיו כשהסכין שלופה בידו ומאיים עליו.

הודעתו של לידור (מש/2) תומכת בהודעתו של המתלונן ומחזקת אותה. לידור סיפר על שיחת הטלפון שקיבל מהמתלונן שהזעיק אותו למקום כי "נהג המונית הגיע אליו ועושה לו בלגן" (שורה 12). הוא תיאר וויכוח בין השניים ואף התגוששות ביניהם, לאחר שהמבקש דחף את המתלונן, דבר שהביא את לידור להתערב ולהפריד בין הנִצים (שורות 16-20). בהמשך לכך סיפר כיצד המבקש חיפש דבר מה בתוך המונית, ואז עמד כשהוא מחזיק סכין בידו, איים על המבקש כמתואר בכתב האישום, וקרא לו להתקרב על מנת לפגוע בו, כל זאת כשהסכין שלופה בכיוונו של המבקש (שורות 20-27).

הודעתו של אברג'ל (מב/2) עומדת לכאורה בסתירה לגרסת המתלונן, משזה טען כי המתלונן הוא היחיד שתקף, וכלל לא ראה את המבקש מגיב. מנגד, באותה הנשימה אישר אברג'ל

כי לא נכח במקום מתחילת האירוע, נתון המפחית ממידת המהימנות שניתן לתת בגרסתו, שאיננה מתיישבת אף עם עדותו של לידור, כמו גם עם הודעתו של המבקש עצמו בחקירתו (ת/6) "בא הנהג ודחף אותי מהצד הזזתי אותו..." (שורה 14) ובהמשך "ניסיתי להתגונן". החלטת המשיבה לא לכלול את אברג'ל ברשימת עדי התביעה היא לגיטימית, משסברה כי אין לתת אמון בגרסתו. ממילא, מדובר בחומר חקירה שנמסר להגנה, שרשאית הייתה לזמנו כעד מטעמה.

המשיבה הפנתה גם לעדות חיזוק של גב' פנינה זיו שהעידה לפניי, אך משהודעתה במשטרה לא הוגשה, אין בידי לבחון האם ובאיזה אופן חיזקה ההודעה את התשתית הראייתית במועד הגשת כתב האישום.

ההודעות עליהן עמדתי לעיל מבססות תשתית ראייתית להוכחת עבירות התקיפה והאיומים שיוחסו למשיב בכתב האישום.

9. החזקת סכין שלא כדין והיזק לרכוש במזיד: אם ההחלטה להגיש כתב אישום בעבירות תקיפה ואיומים נמצאה מוצדקת, קל וחומר בעבירות החזקת סכין והיזק לרכוש, שעה שאין מחלוקת עובדתית על ביצוע המעשים. המבקש בחקירתו אישר כי הוציא סכין מהמונית ועשה בה שימוש לחיתוך רתמות הגרירה (לטענתו דובר באולר). הצידוק שנתן למעשיו, העובדה שהמונית נגררה (לטענתו) שלא כדין, אין בו כדי לסייע לו. גם אילו נמצא שהמונית חנתה כחוק, קרי, נגררה על ידי המתלונן שלא כדין, לא היה בכך להביא להצדקת הפעולה שנקט המבקש, אשר הסב נזק לרצועות הגרירה תוך שימוש אסור בסכין. למעשה, בעניין זה גרסתו של המבקש וגרסתם של המתלונן ולידור משתלבות כולן זו בזו. המחלוקת שבין המבקש למשיבה, בשאלה האם מדובר בסכין אסורה בהחזקה, שמא באולר המותר בהחזקה, מוכרעת לכאורה לחובת המבקש נוכח המוצגים ת/8+ת/9: תמונת הסכין ותיאורה (אורכה הכולל 16 ס"מ, מתוך זה להב באורך 7 ס"מ – בניגוד לתיאור במסמך ת/8), אלא שהיא לכאורה מתקבעת, ומכאן שאורך הלהב איננו רלוונטי (סעיף 184 לחוק העונשין). מכאן, חומר החקירה שעמד בפני המשיבה ביסס תשתית ראייתית להוכחת העבירות של החזקת סכין והיזק לרכוש במזיד כפי שיוחסו למבקש בכתב האישום.

10. חניית המונית וגרירתה: המבקש מיקד מִרצוֹ בטענה כי חנה את מוניתו במקום מותר. מכאן, לשיטתו, גרירתה אסורה, וכפועל יוצא מכך זכאי היה לנקוט פעולה אקטיבית על מנת

להשיבה לידיו. עוד טען, כי אלמלא נגררה המונית, האירוע כולו היה נמנע. דומה שעל חלקה האחרון של הטענה אין (ולא הייתה) מחלוקת בין הצדדים – המניע לאירוע, בלתו אין, הוא גרירת המונית על ידי המתלונן. אלא שטיעון זה, אין בו ממש בכל הנוגע לעבירות שיוחסו למבקש בכתב האישום. גם אם אצא מנקודת הנחה לפיה בתום המשפט הייתי מוצא לקבוע כי המבקש חנה את מוניתו במקום מותר (ואינני משוכנע כי כך הייתי קובע), ומה בכך? נוכח התשתית הראייתית שהייתה בפני המאשימה במועד הגשת כתב האישום, לא היה בנתון זה כדי להצדיק הימנעות מהגשתו בגין העבירות שיוחסו למבקש. בגדרי למעלה מן הצורך אציין, שהודעתו של לידור (מש/2) מבססת לכאורה תשתית ראייתית לכך שהמבקש חנה את המונית באופן שחסם את הגישה למעליות (שורות 5-6). החלטתה של המבקשת להימנע מהגשת אישום בגין עבירת תעבורה, איננה רלוונטית לאפשרות הוכחתן של העבירות האחרות.

"נסיבות אחרות המצדיקות זאת"

11. כאמור, המבקש טען בעיקר לעילה הראשונה, אך מצא להקדיש מילים מספר גם לעילה השנייה, ולא ראיתי עצמי פטור מהתייחסות קצרה. המבקש טען להתנהלות פסולה של החוקר סמואל, אשר יזם מעין "סולחה" בין הצדדים, ובתוך כך שכנע את המבקש להימנע מהגשת תלונה נגד המתלונן. כן טען לחקירה מוטה כלפי אברג'ל, ולרשלנות וחוסר מעש של המשיבה.

החוקר סמואל נחקר בחקירתו הנגדית אודות ה"סולחה" שערך, והסביר כי עשה זאת בטרם היה מודע לשימוש בסכין במהלך האירוע. מבלי להביע עמדה באשר לניסיון להשכין שלום בין הצדדים, מצאתי קושי בהיעדר תיעוד הפעולה בדו"ח/זכרון דברים, באופן הפוגם בחקירה. עם זאת, אינני סבור שהפגם משליך על ההליך דנן, לבטח לא במידה המקימה עילה לשפות את המבקש. אשר לאברג'ל, אינני סבור כי נחקר באופן מוטה. הודעתו נמסרה במועד בו מרבית חומרי החקירה נאספו, ועמדה לכאורה בניגוד אליהם. אשר לטענות שהופנו כנגד התנהלותה של המשיבה, דומני שההיפך הוא הנכון. המשיבה שבה ובדקה עצמה במהלך ניהול המשפט (וראו את תשובתה לבקשת ההגנה לעיין בחומר חקירה, בעקבותיה חזר בו הנאשם מבקשתו – מש/3, וכמובן את ההחלטה לחזור בה מכתב האישום). משהגיעה המשיבה למסקנה כי ממצאים שהתגלו במשפט מחלישים (כך סברה) את סיכויי ההרשעה, החליטה לחזור מכתב האישום, ועשתה זאת

בתיאום עם המבקש ובהסכמתו (לפי סעיף 94(ב) לחסד"פ). המבקש לא טען לנסיבות מיוחדות המצדיקות פיצוי, או לנזק שנגרם כתוצאה מניהול ההליך.

הוצאות לטובת המדינה

12. תכליתו של סעיף 80(א) לחוק העונשין לאזן בין ההגנה על זכויות הנאשם והצורך לפצותו בגין הפגיעה שנגרמה לו כתוצאה מניהול הליך פלילי פגום נגדו, אל מול האינטרס הציבורי שבהעמדת עבריינים לדין מבלי לייצר הרתעת-יתר בקרב רשויות החוק והאכיפה. בדיקה יסודית של חומרי החקירה שהונחו בפני המשיבה עובר להחלטתה בדבר הגשת כתב אישום כנגד המבקש, מלמדת כי זו התנהלה באופן מקצועי וראוי. יותר מכך, המשיבה נהגה במבקש בהגינות ראויה להערכה, עת מצאה לבחון את עצמה במהלך ניהול המשפט, והחליטה לחזור מכתב האישום. אומר בזהירות המתבקשת (משהמשפט לא נשמע עד תומו), שאינני משוכנע בצדקת ההחלטה לחזור מכתב האישום, לְמִצער בכל הנוגע לעבירות בהן נעשה שימוש בסכין. בנסיבות אלו לא היה זה בלתי סביר לצפות שהמבקש יודה למשיבה על זהירות היתר שנקטה בעניינו, וינהג כאסיר תודה. מכאן, לא רק שדינה של עתירת המבקש להידחות, אלא שכלל לא היה מקום להגישה מלכתחילה.

נשאלת השאלה, כיצד על בית המשפט להתמודד עם הליך הסרק אותו נקט המבקש בהגשת הבקשה מושא ההליך דנן. בע"פ 2255/15 תאופיק אגבריה נ' מדינת ישראל (22.3.16) התמודד בית המשפט עם הסוגיה, שם נקבע:

> "15. באשר לחיוב המערערים בהוצאות משפט. לטענת המערערים, "שגה בימ"ש קמא עת חייב את המערערים בהוצאות בשל דחיית בקשתם". נטען, כי לפי סעיף 79 לחוק העונשין, ניתן להשית על נאשם בהליך פלילי הוצאות משפט אך ורק אם הוא הורשע בדין, ואילו המערערים לא הורשעו, אלא פעלו להגשת בקשה להחזר הוצאותיהם בהתאם לסעיף 80 לאחר שכתב האישום נגדם בוטל בהסכמה. לא מצאתי כל ממש גם בטענה זו.
>
> ראשית, עיון בהחלטותיו של בית משפט קמא מיום 11.2.2015 ומיום 20.2.2015 מעלה, כי המערערים חויבו בהוצאות לא "בשל דחיית בקשתם", כפי טענתם, אלא

> משום שבקשתם, אשר הייתה חסרת בסיס לגופו של ענין, "הוגשה בחוסר תום לב ותוך שימוש לרעה בהליכים", וגם לאחר שהתקבלה תגובת עו"ד בויראת, שסתרה את טענות המערערים, וניתנה להם על ידי בית משפט קמא הזדמנות לחזור בהם מהבקשה, בחרו הם לעמוד על בקשתם.
>
> שנית, ההליך דנן הוא הליך הנושא "אופי מעין אזרחי" (ענין דוויק לעיל). ואכן, תקנות 3 ו- 4 לתקנות הפיצויים קובעות מפורשות, כי בקשה לפיצויים לפי סעיף 80 תוגש בדרך המרצה (ויכול שתהיה בעל פה), וכי על הדיון בבקשה יחולו תקנות סדר הדין האזרחי, התשכ"ג-1963 (וכיום - תקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984, להלן: תקנות סדר הדין האזרחי), בשינויים המחויבים לפי תקנות הפיצויים. כידוע, בית משפט הדן בענין אזרחי מוסמך לחייב בתשלום שכר טרחת עורך דין והוצאות משפט (תקנה 511 לתקנות סדר הדין האזרחי).
>
> 16. אשר על כן, אציע לחבריי לדחות את הערעור, על שני חלקיו, ולחייב את המערערים בהוצאות לטובת אוצר המדינה בסך 5,000 ש"ח."

13. משמע, משמצאתי לקבוע כי המבקש נקט הליך סרק, והגיש בקשה שהייתה מלכתחילה חסרת כל סיכוי, הרי שראוי להשית עליו הוצאות לטובת אוצר המדינה, כאלו שיהלמו את התנהלותו, ואת השחתת זמנם של בית המשפט ושל המשיבה. יותר מכך, בהטלת הוצאות על המבקש יגלה בית המשפט את דעתו ויזהיר מפני הפיכת המאשימה לנאשמת, ויציב תמרור אזהרה בפני זילות ההליך. ראו ע"פ 4466/98 ראמי דבש נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(3) 73, 106:

> "...הליך פסיקתם של שיפוי ופיצוי אינו אלא ספיח למשפט הפלילי, הליך טפל להליך הפלילי העיקרי. שומה עלינו אפוא להיזהר שלא נהפוך זנב לראש, שלא ניגרר להליך ארוך ומורכב שנושאו הוא הפיצוי והשיפוי. חייבים אנו להזהיר עצמנו מפני הליך־של־מדרון, מדרון העשוי להפוך מדרון חלקלק. נהיה ערים וקשובים לכך שהליך השיפוי והפיצוי אסור לו שיהפוך לחזרה על משפט פלילי בהיפוך: שזו הפעם הנאשם שזוכה יהיה מאשים והמדינה תהא נאשמת."

סוף דבר

14. הבקשה נדחית על שני ראשיה, לאחר שמצאתי כי המשיבה פעלה באורח סביר וראוי עת הגישה את כתב האישום כנגד המבקש, ניהלה את ההליך בהגינות ובשקידה ראויים, וייתכן שאף פעלה בזהירות-יתר עת מצאה לחזור בה מכתב האישום, ולְמִצער מחלקו.

המבקש הגיש בקשה שמוטב לה אילולא הוגשה, והתנהלותו זו מצדיקה השתת הוצאות לטובת אוצר המדינה. אם מצאתי בכל זאת, לפנים משורת הדין, להימנע מהטלת הוצאות, הרי זה אך ורק לנוכח המשבר הכלכלי בו נתון המשק כולו על רקע התפרצות נגיף הקורונה, מתוך הנחה סבירה כי המבקש, העובד לפרנסתו כנהג מונית, נפגע אף הוא כתוצאה מהמשבר. ראו בעניין זה ע"א 1227/20 שוקר נ' מדינת ישראל (23.3.20): "הלשון הבוטה שבה נקט המערער גם בערעור שהגיש מצדיקה פסיקת הוצאות לאוצר המדינה, אך לפנים משורת הדין ובהתחשב בימים החריגים שבהם אנו נתונים כיום, לא יעשה צו להוצאות".

ניתנה היום, י"א ניסן תש"פ, 05 אפריל 2020, בהיעדר הצדדים, ותישלח אליהם.



גיא אבנון, שופט